TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2004 m. gruodžio 16 d. *

Byloje C-277/02

dėl *Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz* (Vokietija) 2002 m. liepos 3 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2002 m. liepos 29 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

EU-Wood-Trading GmbH

prieš

Sonderabfall-Management-Gesellschaft Rheinland-Pfalz mbH,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts ir K. Schiemann (pranešėjas),

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas P. Léger,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. gegužės 27 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *EU-Wood-Trading GmbH*, atstovaujamos advokatų T. Pschera ir B. Enderle,

— *Sonderabfall-Management-Gesellschaft Rheinland-Pfalz mbH*, atstovaujamos advokato C. v. der Lühe,

— Danijos vyriausybės, atstovaujamos J. Molde,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos U. Wölker ir M. Konstantinidis,

susipažinęs su 2004 m. rugsėjo 23 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1993 m. vasario 1 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 259/93 dėl atliekų vežimo Europos Bendrijos viduje, į Bendriją ir iš jos priežiūros ir kontrolės (OL L 30, p. 1), iš dalies pakeisto 1998 m. gegužės 18 d. Komisijos sprendimu 98/368/EB (OL L 165, p. 20) ir 1999 m. lapkričio 24 d. Sprendimu 1999/816/EB (OL L 316, p. 45, toliau – Reglamentas), 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmosios ir antrosios įtraukų aiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas byloje *EU-Wood-Trading GmbH* (toliau – *EU-Wood-Trading*), įsteigtos *Brüstadt* (Vokietija), prieš *Sonderabfall-Management-Gesellschaft Rheinland-Pfalz mbH* dėl pastarosios pateiktų prieštaravimų *EU-Wood-Trading* planuojamam 3 500 tonų medžio atliekų vežimui į Italiją.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 1975 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų (OL L 194, p. 39), iš dalies pakeistos 1991 m. kovo 18 d. Tarybos direktyva 91/156/EEB (OL L 78, p. 32) ir

1996 m. gegužės 24 d. Komisijos sprendimu 96/350/EB (OL L 135, p. 32, toliau – Direktyva), pagrindinis tikslas yra žmonių sveikatos ir aplinkos apsauga nuo kenksmingo poveikio, kylančio dėl atliekų surinkimo, vežimo, apdorojimo, saugojimo ir išvertimo. Konkrečiai kalbant, minėtos direktyvos ketvirta konstatuojamoji dalis nustato, kad siekiant tausoti gamtinius išteklius reikėtų skatinti atliekų ir regeneruotų produktų naudojimą.

4 Direktyvos 1 straipsnio e punkte „šalinimas" apibrėžiamas kaip „bet kuri operacija, išvardyta II priedo A dalyje", o f punkte „panaudojimas" – kaip „bet kuri operacija, išvardyta II priedo B dalyje".

5 Pagal Direktyvos 4 straipsnio pirmąją pastraipą:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad atliekos būtų panaudotos ar pašalintos nesukeliant pavojaus žmonėms ir nenaudojant procesų ar būdų, galinčių pakenkti aplinkai, tai yra:

— nesukeliant pavojaus vandeniui, orui, dirvožemiui, augalams ir gyvūnams,

— nesukeliant triukšmo ar kvapų,

— nedarant neigiamo poveikio kraštovaizdžiui ar ypatingai svarbioms vietovėms".

6 Pagal Direktyvos 7 straipsnio 1 dalį valstybių narių paskirtos kompetentingos institucijos, siekdamos įgyvendinti jos tikslus, ypač nustatytuosius 4 straipsnyje, privalo sudaryti vieną ar daugiau atliekų valdymo planų. Pagal minėto 7 straipsnio 3 dalį valstybės narės gali imtis reikiamų priemonių užkirsti kelią atliekų judėjimui, neatitinkančiam atliekų valdymo planų.

7 Reglamentas konkrečiai nustato atliekų vežimo iš vienos valstybės narės į kitą priežiūrą ir kontrolę.

8 Jo devinta konstatuojamoji dalis nustato:

„<...> apie atliekų vežimą privaloma iš anksto pranešti kompetentingoms institucijoms, kad jos būtų tinkamai informuotos, ypač apie atliekų rūšį, vežimą, šalinimą ar panaudojimą ir galėtų imtis būtinų priemonių aplinkai ir žmonėms apsaugoti bei turėtų galimybę pareikšti pagrįstus prieštaravimus dėl atliekų vežimo."

9 Pagal Reglamento 2 straipsnį:

„Šiame reglamente:

<...>

b) „kompetentingos institucijos“ – valstybių narių pagal 36 straipsnį paskirtos kompetentingos institucijos arba ne valstybių narių paskirtos institucijos;

c) „siunčiančioji kompetentinga institucija“ – valstybės narės pagal 36 straipsnį paskirta institucija tai teritorijai, iš kurios atliekos išsiunčiamos <...>;

d) „paskirties kompetentinga institucija“ – valstybės narės pagal 36 straipsnį paskirta institucija tai teritorijai, kurioje atvežtos atliekos yra priimamos <...>;

e) „tranzito kompetentinga institucija“ – vienintelė institucija, valstybės narės pagal 36 straipsnį paskirta institucija tai šaliai, per kurią tranzitu vežamos atliekos;

<...>

g) „pranešėjas“ – fizinis asmuo ar institucija, įpareigota pranešti, kitaip tariant, asmuo <...> kuris ketina pats vežti atliekas ar tokį vežimą užsakyti <...>;

i) „šalinimas“ vartojamas kaip apibrėžta Direktyvos 75/442/EEB 1 straipsnio e punkte;

<...>

k) termino „panaudojimas" apibrėžimas atitinka Direktyvos 75/442/EEB 1 straipsnio f punkte pateiktą apibrėžimą;

<...>"

10 Reglamento II antraštinė dalis „Atliekų vežimas iš vienos valstybės narės į kitą" apima du skirtingus skyrius: vienas reglamentuoja šalinti skirtų atliekų vežimo procedūrą (A skyrius, 3–5 straipsniai), o kitas – panaudojimui skirtų atliekų vežimo procedūrą (B skyrius, 6–11 straipsniai).

11 Pagal Reglamento 6 straipsnio 1 dalies nuostatą, kai pranešėjas ar turėtojas panaudojimui skirtas atliekas, išvardytas minėto reglamento III priede (geltonajame atliekų sąraše), ketina siųsti iš vienos valstybės narės į kitą ir (arba) pervežti jas tranzitu per vieną ar kelias valstybes nares, jis apie tai praneša paskirties kompetentingai institucijai, o pranešimo kopijas nusiunčia siunčiančiajai ir tranzito kompetentingoms institucijoms bei gavėjui.

12 Pagal Reglamento 6 straipsnio 3 dalį siunčiančioji kompetentinga institucija pranešimą pateikia važtaraščio forma. To paties straipsnio 5 dalis nustato, kokią informaciją pranešėjas turi nurodyti važtaraštyje, kuriame taip pat turi būti informacija, susijusi su direktyvos II B priede numatytomis panaudojimo operacijomis.

13 Pagal šio Reglamento 6 straipsnio 6 dalį pranešėjas privalo sudaryti su gavėju sutartį dėl atliekų panaudojimo ir, kompetentingai institucijai prašant, pateikti jai šios sutarties kopiją.

14 Pagal Reglamento 6 straipsnio 8 dalį siunčiančioji kompetentinga institucija gali pagal galiojančius nacionalinius įstatymus nuspręsti, kad pranešimą paskirties kompetentingai institucijai ir kopijas gavėjui bei tranzito kompetentingai institucijai perduos ji pati, o ne pranešėjas.

15 Reglamento 7 straipsnio 2 dalis nustato terminą, taip pat sąlygas ir formas, kurių turi laikytis siunčiančioji, paskirties ir tranzito kompetentingos institucijos, pareikšdamos prieštaravimus dėl gauto pranešimo dėl panaudojimui skirtų atliekų vežimo. Minėta nuostata konkrečiai numato, kad prieštaravimai turi būti pagrįsti šio straipsnio 4 dalimi.

16 Reglamento 7 straipsnio 4 dalis nustato:

„a) Siunčiančioji ir paskirties kompetentingos institucijos gali kelti pagrįstus prieštaravimus dėl planuojamo atliekų vežimo:

— pagal Direktyvą 75/442/EEB, ypač jos 7 straipsnį,

arba

— jei jis neatitinka aplinkos apsaugos, viešosios tvarkos, visuomenės saugos ir sveikatos apsaugos nacionalinių įstatymų bei kitų teisės aktų,

arba

— jei pranešėjas ar gavėjas praeityje buvo pripažinti kaltais dėl neteisėtos prekybos; tokiu atveju siunčiančioji kompetentinga institucija gali pagal nacionalinius įstatymus atsisakyti leisti bet kokį atliekų vežimą, kuriame dalyvauja toks asmuo,

arba

— vežimas prieštarauja įsipareigojimams, kylantiems iš valstybės narės ar valstybių narių pasirašytų tarptautinių konvencijų,

arba

— jei galimų ir negalimų panaudoti atliekų santykis, apskaičiuota galutinai sunaudotų medžiagų vertė, sąnaudos ir negalimos panaudoti atliekų dalies šalinimo sąnaudos nepateisina šio panaudojimo ekonominiu ir aplinkosaugos požiūriu.

b) Tranzito kompetentingos institucijos gali reikšti pagrįstus prieštaravimus planuojamam atliekų vežimui, remdamosi a punkto antrąja, trečiąja ir ketvirtąja įtraukomis.“

17 Reglamento 26 straipsnis numato:

„1. Bet koks atliekų vežimas:

<...>

c) gavus atitinkamų kompetentingų institucijų sutikimą apgaulės, klastotės būdu ar pateikus neteisingus duomenis;

ar

<...>

e) kai atliekos paskui pašalinamos ar panaudojamos, nesilaikant Bendrijos ar tarptautinių taisyklių;

<...>

laikomas nelegaliu vežimu."

18 Pagal Reglamento 30 straipsnio 1 dalį:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad atliekos būtų vežamos pagal šio reglamento nuostatas. Tokios priemonės gali apimti įmonių ar įstaigų tikrinimą pagal Direktyvos 75/442/EEB 13 straipsnį ir atliekų siuntų tikrinimą vietoje."

19 Pagal Reglamento 34 straipsnį:

„1. Nepažeidžiant 26 straipsnio nuostatų ir Bendrijos bei nacionalinių nuostatų dėl civilinės atsakomybės ir nepaisant to, kur atliekos šalinamos ar panaudojamos, atliekų gamintojas imasi visų būtinų priemonių atliekas pašalinti, panaudoti ar organizuoti jų šalinimą ir panaudojimą taip, kad būtų išsaugota aplinkos kokybė <...>

2. Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šio straipsnio 1 dalyje nustatyti įpareigojimai būtų vykdomi."

20 Pagal Reglamento 36 straipsnį:

„Valstybės narės paskiria kompetentingą instituciją arba institucijas šiam reglamentui įgyvendinti. Kiekviena valstybė narė paskiria vieną tranzito kompetentingą instituciją."

Nacionalinės teisės aktai

21 1994 m. rugsėjo 27 d. *Gesetz zur Förderung der Kreislaufwirtschaft und Sicherung umweltverträglichen Beseitigung von Abfällen* (Įstatymas dėl perdirbimo skatinimo ir atliekų šalinimo užtikrinimo siekiant apsaugoti aplinką, BGBl. 1994 I, p. 2705, toliau – 1994 m. rugsėjo 27 d. Įstatymas) 5 straipsnio 3 dalis draudžia bet kokį atliekų panaudojimą, kurio metu padidėja pavojingos medžiagos kiekis medžiagų cikle.

22 Reino krašte–Pfalce toksinių atliekų šalinimą organizuoja *Sonderabfall-Management-Gesellschaft Rheinland-Pfalz mbH.*

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

23 1999 m. lapkričio 23 d. *EU-Wood-Trading* informavo *Sonderabfall-Management-Gesellschaft Rheinland-Pfalz mbH,* kaip siunčiančią kompetentingą instituciją, kad planuoja vežti 3 500 tonų medžio atliekų į *Frati Luigi de Pomponesco* įmonę, įsteigtą Italijoje.

24 Pagal šį pranešimą šias atliekas sudarė iš sugriautų objektų gauta dažyta ir apdorota mediena, baldai arba dailidžių atliekos. Jos buvo skirtos panaudoti medienos drožlių plokščių gamyboje.

25 Pridėtuose prie pranešimo dokumentuose buvo aprašyta panaudojimo operacija, pažymėjimai, pagal kuriuos Italijos paskirties institucijos nepateikė prieštaravimų dėl šio panaudoto medžio importo, ir laboratorijos ataskaita, kurioje atlikus atliekų analizę sausos medžiagos kilograme rasta 47 mg švino.

26 2000 m. sausio 17 d. sprendimu siunčiančioji kompetentinga institucija pagal Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmąją ir antrąją įtraukas pareiškė prieštaravimus dėl šio vežimo. Šie prieštaravimai buvo pagrįsti faktu, kad aptariamos atliekos dėl jose esančio švino kiekio, kuris viršijo Reino krašto–Pfalco aplinkos ministerijos vadovės gairėse nustatytą kiekį, negali būti panaudotos be pavojaus žmonių sveikatai ar aplinkai, priešingai, nei reikalauja Direktyva ir 1994 m. rugsėjo 27 d. Įstatymas.

27 *EU-Wood-Trading* pateikė reklamaciją siunčiančiai kompetentingai institucijai dėl jos prieštaravimų ir naują atliekų analizės ataskaitą, iš kurios buvo aišku, kad kilogramui sausos medžiagos tenka 23 mg švino ir 3,4 mg arseno. Ši reklamacija 2000 m. liepos 5 d. buvo atmesta.

28 *EU-Wood-Trading* pateiktas *Verwaltungsgericht Mainz* (Vokietija) ieškinys dėl šio sprendimo buvo atmestas 2001 m. spalio 16 d. sprendimu. *EU-Wood-Trading* pateikė *Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz* apeliacinį ieškinį. Iš esmės ji teigė, kad siunčiančioji kompetentinga institucija negali pareikšti prieštaravimų dėl panaudojimui skirtų atliekų vežimo, kuris susijęs ne su šių atliekų vežimu, o su jų panaudojimu kitoje valstybėje narėje.

29 Esant šioms aplinkybėms *Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz*, nustatęs, kad bylos sprendimas priklausė nuo Bendrijos teisės aiškinimo, nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar prieštaravimas dėl panaudoti skirtų atliekų vežimo gali būti pateiktas pagal Reglamento (EEB) Nr. 259/93 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmąją įtrauką <...> motyvuojant tuo, kad planuojamas panaudojimas pažeidžia Direktyvos 75/442<...> 4 straipsnio pirmo sakinio reikalavimus, kurie nustato, kad atliekos turi būti šalinamos nesukeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nepakenkiant aplinkai?

2) Jei taip, ar tokį prieštaravimą gali pareikšti ne tik paskirties institucijos, bet ir siunčiančiosios institucijos?

3) Jei taip, ar siunčiančioji institucija gali, vertindama planuojamą panaudojimo poveikį sveikatai ir aplinkai paskirties vietoje, remtis pačioje siunčiančioje valstybėje nustatytais kriterijais, nors jie yra griežtesni nei taikomi paskirties valstybėje?

4) Ar prieštaravimas dėl panaudojimui skirtų atliekų vežimo gali būti pareikštas pagal Reglamento (EEB) Nr. 259/93 7 straipsnio 4 dalies a punkto antrąją įtrauką motyvuojant tuo, kad planuojamas panaudojimas pažeidžia aplinkos apsaugą, viešąją tvarką, visuomenės saugumą ir sveikatos apsaugą reglamentuojančius nacionalinius įstatymus bei kitus teisės aktus?

5) Jei taip, ar siunčiančioji institucija gali pareikšti tokį prieštaravimą motyvuodama tuo, kad panaudojimas pažeidžia siuntimo vietos nacionalinius įstatymus bei kitus teisės aktus?"

Dėl prejuducinių klausimų

Dėl pirmo ir antro klausimų

30 Pirmu ir antru klausimais, kuriuos reikia išnagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar prieštaravimai dėl atliekų vežimo, kuriuos kompetentingos siunčiančioji ir paskirties institucijos turi teisę pareikšti pagal Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmąją įtrauką, gali būti pagrįsti motyvais ne tik dėl pačios atliekų vežimo operacijos kiekvienos kompetentingos institucijos teritorinės kompetencijos srityje, bet taip pat ir dėl su šiuo vežimu susijusios panaudojimo operacijos.

31 Reikia priminti, kad Reglamentas neapibrėžia vežimo sąvokos. Pagal kitas šio reglamento nuostatas, nurodančias atliekų vežimą, būtent minėto reglamento 7 straipsnio 3 dalį, to paties reglamento 7 straipsnio 4 dalyje numatytas vežimas nebūtinai turėtų būti apribotas atliekų vežimo operacija.

32 Todėl vežimo sąvoką reikia vertinti pagal jo kontekstą ir aiškinti pagal ginčijamos nuostatos prasmę ir galutinį tikslą sprendžiant, ar tai leidžia pareikšti prieštaravimus dėl planuojamo atliekų, skirtų panaudoti paskirties valstybėje, vežimo.

33 Pirmiausia reikia priminti, kad siekiant užtikrinti aplinkos apsaugą atliekų vežimo klausimas yra suderintas reglamentu Bendrijos lygiu (2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *DaimlerChrysler*, C-324/99, Rink. I-9897, 42 punktas).

34 Reglamente nustatytos sąlygos ir procedūros buvo priimtos siekiant užtikrinti aplinkos apsaugą ir įgyvendinant aplinkos politikos tikslus, kaip antai artimumo, panaudojimo prioriteto ir pasikliovimo savo pačių išgalėmis principai, Bendrijos ir nacionaliniu lygmenimis. Konkrečiai kalbant, jos valstybėms narėms, siekiančioms šių principų įgyvendinimo, leidžia priimti bendras, dalines arba sisteminio prieštaravimo draudimo priemones ir prieštarauti atliekų vežimams, kurie neatitinka Direktyvos nuostatų. Reglamentas yra Bendrijos vykdomos aplinkos politikos dalis ir neturi būti laikomas įgyvendinančiu laisvą atliekų judėjimą Bendrijos viduje (1994 m. birželio 28 d. Sprendimo *Parlamentas prieš Tarybą*, C-187/93, Rink. p. I-2857, 22 ir 23 punktai).

35 Iš Reglamento nustatytos Bendrijos sistemos išplaukia, kad Bendrijos įstatymų leidėjo nustatyti jo sveikatos ir aplinkos apsaugos tikslai nebūtų pasiekti, jei atsižvelgiant į jų objektą atliekų vežimas iš vienos valstybės į kitą nebūtų suvokiamas globaliai, tai yra nuo atliekų išsiuntimo iš siunčiančiosios valstybės momento iki jų perdirbimo paskirties valstybėje pabaigos.

36 Šiuo atveju iš Reglamento devintos konstatuojamosios dalies išplaukia, jog čia nustatoma išankstinio pranešimo kompetentingoms institucijoms apie atliekų vežimą procedūra, kad jos būtų tinkamai informuotos ne tik apie atliekų rūšį, vežimą, bet ir apie šalinimą ar panaudojimą, ir galėtų imtis būtinų priemonių aplinkai ir žmonėms apsaugoti bei turėtų galimybę pareikšti pagrįstus prieštaravimus dėl atliekų vežimo.

37 Šiuo atveju pagal Reglamento 6 straipsnio 5 dalį pranešėjas, pagrįsdamas pranešimą, turi pateikti važtaraštį, jame nurodydamas informaciją ne tik apie panaudojimui vežamų atliekų sudėtį ir kiekį bei jų vežimo sąlygas, bet ir apie sąlygas, kuriomis šios atliekos turėtų būti panaudotos. Bendrijos teisės aktų leidėjas tuo siekė, kad visos kompetentingos institucijos būtų informuotos apie visą atliekų apdirbimo procesą iki to momento, kai jos daugiau nebus pavojingos sveikatai ir aplinkai.

38 Tarp kita ko, Reglamente yra kitų, nei pagrindinėje byloje ginčijamos, nuostatų, kurių įgyvendinimas reiškia, kad institucijos, kompetentingos kontroliuoti panaudojimui skirtų atliekų vežimą, įvertina informaciją apie panaudojimo operaciją. Taigi Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto penktoji įtrauka skelbia, kad prieštaravimo vežimui motyvas yra panaudojimo nepateisinamumas ekonominiu ir aplinkosaugos požiūriu. Taip pat Reglamento 26 straipsnio 1 dalies e punktas ir 26 straipsnio 5 dalis numato, kad valstybės narės taiko bet kokius teisinius veiksmus, siekdamos uždrausti ir nubausti už neteisėtą atliekų vežimą, kuris baigiamas šalinimu ar panaudojimu pažeidžiant Bendrijos ar tarptautines taisykles.

39 Iš šių aplinkybių išplaukia, kad Reglamentas bendrai neneigia, jog visos kompetentingos kontroliuoti atliekų vežimus institucijos gali vertinti ne tik informaciją apie atliekų vežimą, bet ir sąlygas, kuriomis ketinama jas panaudoti.

40 Dėl Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmosios įtraukos reikia priminti, kaip nurodo generalinis advokatas savo išvados 36 punkte, kad šios nuostatos, kurios siunčiančiajai ir paskirties kompetentingoms institucijoms numato galimybę

pareikšti prieštaravimus dėl planuojamo vežimo „pagal Direktyvą 75/442/EEB ir ypač jos 7 straipsnį", turi būti aiškinamos kaip suteikiančios minėtoms institucijoms teisę pareikšti minėtus prieštaravimus pasiremiant Direktyva ir konkrečiai jos 7 straipsniu.

41 Prieveiksmio „ypač" vartojimas prieš nurodant Direktyvos 7 straipsnį reiškia, kad informacija šiame straipsnyje yra išimtinai privalomo pobūdžio, tai yra, kad prieštaravimai taip pat gali būti pareikšti kitų Direktyvos nuostatų pagrindu. Taigi aplinkybė, kad Direktyvos 7 straipsnio 3 dalis numato, jog valstybės narės gali taikyti priemones, būtinas užkirsti kelią atliekų „judėjimui", kuris neatitinka jų atliekų valdymo planų, negali apsiriboti išvadomis tik dėl atliekų vežimo, kuriomis kompetentingos institucijos gali pagrįsti prieštaravimus pagal Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmąją įtrauką.

42 Todėl pagal Direktyvos 4 straipsnį valstybėms narėms priimant priemones, būtinas užtikrinti, kad atliekos bus panaudotos ar pašalintos be pavojaus žmonių sveikatai ir kad naudojami būdai ar metodai nebus žalingi aplinkai, Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmoji įtrauka turi būti aiškinama kaip suteikianti teisę siunčiančiajai ir paskirties kompetentingoms institucijoms pareikšti prieštaravimus dėl panaudojimui skirtų atliekų vežimo, motyvuojant tuo, kad numatytas panaudojimas neatitinka minėtos direktyvos 4 straipsnyje numatytų reikalavimų.

43 Iš to išplaukia, kad į pirmą ir antrą klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmoji įtrauka turi būti aiškinama taip, kad prieštaravimai dėl panaudojimui skirtų atliekų vežimo, kuriuos turi teisę pareikšti siunčiančioji ir paskirties kompetentingos institucijos, gali būti pagrįsti motyvais ne

tik dėl pačios atliekų vežimo operacijos kiekvienos kompetentingos institucijos teritorinės kompetencijos srityje, bet taip pat ir dėl su šiuo vežimu susijusios panaudojimo operacijos.

Dėl trečio klausimo

44 Trečiu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmoji įtrauka turi būti aiškinama taip, kad siunčiančioji kompetentinga institucija, siekdama prieštarauti atliekų vežimui, vertindama planuojamą panaudojimo poveikį sveikatai ir aplinkai paskirties vietoje, gali remtis kriterijais, kurie, siekiant išvengti šio poveikio, taikomi atliekų panaudojimui siunčiančioje valstybėje, net kai šie kriterijai yra griežtesni nei taikomi paskirties valstybėje.

45 Šiuo atveju, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 33 punkte, atliekų vežimo klausimas buvo suderintas reglamentu, siekiant užtikrinti aplinkos apsaugą. Kita vertus, kaip nurodo generalinis advokatas išvados 60 punkte, atliekų panaudojimo sąlygos nebuvo suderintos. Todėl pagal Direktyvos 4 straipsnio pirmąją pastraipą valstybės narės turi priimti būtinas priemones, kad atliekos būtų panaudotos nesukeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nenaudojant procesų ir būdų, galinčių pakenkti aplinkai, tai yra nesukeliant pavojaus vandeniui, orui ar dirvožemiui, taip pat augalams ir gyvūnams, nesukeliant nepatogumų dėl triukšmo ar kvapų, nedarant neigiamo poveikio kraštovaizdžiui ar ypatingai svarbioms vietovėms. Nors ši nuostata tiksliai neapibrėžia priemonių, kurios turi būti priimtos, turinio, ji nustato valstybėms narėms privalomą tikslą, palikdama diskrecijos vertinant šių priemonių

būtinumą (1999 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, Rink. p. I-7773, 66 ir 67 punktai).

46 Gali atsitikti taip, kad įgyvendindamos savo diskreciją valstybės narės, nustatydamos savo atliekų panaudojimo normas, priims nacionalines priemones, kurių reikalavimų lygis, atsižvelgiant į Direktyvoje nustatytus žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos tikslus, skirtingose valstybėse bus labai įvairus. Kaip tik tokiomis aplinkybėmis nacionalinis teismas ir pateikia šiuos klausimus ir pirmiausia, ar siunčiančioji kompetentinga institucija pagal Reglamentą gali pateikti prieštaravimą planuojamam vežimui, remdamasi nacionalinėse teisės normose nustatytu aukštesniu apsaugos lygiu, jei siunčiančiosios valstybės narės nustatytos teisės normos, siekiant minėtų tikslų, yra griežtesnės nei taikomos paskirties valstybėje. Jei siunčiančios kompetentingos institucijos turi teisę pareikšti prieštaravimus dėl vežimo, įvertindamos sąlygas, kuriomis atliekos panaudojamos paskirties valstybėje, Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmoji įtrauka reiškia, kad minėtos institucijos, įvertindamos šio panaudojimo riziką žmonių sveikatai ir aplinkai, gali atsižvelgti į šiuo atveju visus svarbius kriterijus, įskaitant ir galiojančius siunčiančioje valstybėje, net jei jie yra griežtesni nei paskirties valstybėje, ir tiek, kiek jais siekiama išvengti šios rizikos. Siunčiančios kompetentingos institucijos dėl to neturėtų būti ribojamos jų valstybės kriterijais, jei šie kriterijai nepadeda taip išvengti šios rizikos, kaip paskirties valstybės kriterijai.

47 Toks Reglamento aiškinimas neišvengiamas, nes tai yra Bendrijos įgyvendinamos aplinkos politikos dalis, kurios vienas iš tikslų pagal EB 2 straipsnį yra skatinti aukšto lygio aplinkos apsaugą ir jos kokybės gerinimą. Atsiranda rizika, kad tokiam tikslui bus pakenkta, jei siunčiančiajai kompetentingai institucijai nebus leista remtis savo aukšto aplinkos apsaugos lygio nuostatomis ir pagal aplinkybes prieštarauti atliekų

vežimui, kurių panaudojimo sąlygos paskirties valstybėje galėtų daryti žalą žmonių sveikatai ar aplinkai.

48 Tiesa, kad prieštaravimas, kaip antai pagrindinėje byloje, gali būti priešingas paskirties kompetentingos institucijos pozicijai, kai ši, manydama, kad panaudojimo operacija atitinka visus jos nacionalinių normų reikalavimus, nepareiškia jokio prieštaravimo atliekų vežimui. Tačiau tokia situacija būdinga paties Reglamento nustatytai sistemai, kuri taip pat pripažįsta visų kompetentingų institucijų atsakomybę užtikrinti, kad vežimas turi būti atliekamas pagal minėto reglamento nuostatas (2002 m. vasario 27 d. Sprendimo *ASA*, C-6/00, Rink. p. I-1961, 44 punktas). Šis keleto kompetentingų institucijų nuomonių nesutapimas neturėtų būti pateikiamas kaip prieštaraujantis lojalumo principui, nustatytam EB 10 straipsnyje tam, kad nulemtų kitokį Reglamento aiškinimą.

49 Todėl, kadangi Bendrijos teisės aktų leidėjas numatė, kad panaudojimui skirtos atliekos turi laisvai judėti iš vienos valstybės narės į kitą, kad būtų ten perdirbtos (1998 m. birželio 25 d. Sprendimo *Dusseldorp ir kt.*, C-203/96, Rink. p. I-4075, 33 punktas), siunčiančiosios kompetentingos institucijos prieštaravimas vežimui remiantis nacionalinėmis normomis, reglamentuojančiomis panaudojimą, gali būti teisėtai pateiktas, tik jei pastarosios, vadovaudamosi proporcingumo principu, gali įgyvendinti pavojaus žmonių sveikatai bei aplinkai pašalinimo tikslus ir nedaro nieko, kas nebūtina jiems pasiekti.

50 Šiuo atveju pavojus turi būti paremtas ne bendrais samprotavimais, bet pagrįstas atitinkamais moksliniais tyrimais (šiuo klausimu žr. 1994 m. liepos 14 d. Sprendimo *Van der Veldt*, C-17/93, Rink. p. I-3537, 17 punktą).

51 Be to, faktas, kad viena valstybė narė nustato mažiau griežtas taisykles nei taikomos kitoje valstybėje narėje, savaime nereiškia, kad griežtesnės taisyklės yra neproporcingos, ir todėl nesuderinamos su Bendrijos teise (šiuo klausimu žr. 2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Gräbner*, C-294/00, Rink. p. I-6515, 46 punktą).

52 Be to, vien ta aplinkybė, kad valstybė narė pasirinko kitokią nei kitos valstybės narės apsaugos sistemą, neturėtų daryti įtakos priimtų nuostatų būtinumo ir proporcingumo įvertinimui (1999 m. spalio 21 d. Sprendimo *Zenatti*, C-67/98, Rink. p. I-7289, 34 punktas ir minėto sprendimo *Gräbner* 47 punktas).

53 Ar šios nacionalinės normos buvo pritaikytos pažeidžiant proporcingumo principą turi nuspręsti nacionalinis teismas, kuris nagrinėja ieškinį dėl siunčiančiosios kompetentingos institucijos pateikto prieštaravimo (šiuo klausimu žr. 2000 m. spalio 12 d. Sprendimo *Snelleers*, C-314/98, Rink. p. I–8633, 59 punktą).

54 Remiantis tuo, kas minėta, į trečią klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmoji įtrauka turi būti aiškinama taip, jog siunčiančioji kompetentinga institucija, siekdama prieštarauti atliekų vežimui, vertindama planuojamą panaudojimo poveikį sveikatai ir aplinkai paskirties vietoje bei laikydamasi proporcingumo principo, gali remtis kriterijais, kurie, siekiant

išvengti šio poveikio, taikomi atliekų panaudojimui siunčiančioje valstybėje, net kai šie kriterijai yra griežtesni nei taikomi paskirties valstybėje.

Dėl ketvirto ir penkto klausimų

55 Ketvirtu ir penktu klausimais, kuriuos reikia išnagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto antroji įtrauka, pagal kurią gali būti pareikšti pagrįsti prieštaravimai dėl planuojamo vežimo, jei jis neatitinka aplinkos apsaugos, viešosios tvarkos, visuomenės saugos ir sveikatos apsaugos nacionalinių įstatymų bei kitų teisės aktų, suteikia teisę siunčiančiajai kompetentingai institucijai pareikšti prieštaravimą, pagrįstą aplinkybe, kad planuojamas panaudojimas neatitinka nacionalinės teisės aktų.

56 Kaip buvo pasakyta šio sprendimo 39 punkte, apskritai Reglamente neatmetama galimybė, kad visos kontroliuojančios atliekų vežimą kompetentingos institucijos gali įvertinti ne tik šių atliekų vežimą, bet ir sąlygas, kuriomis jas ketinama panaudoti. Tačiau bendras Reglamento 7 straipsnio 4 dalies nuostatų nagrinėjimas neleidžia daryti išvados dėl Reglamento 7 straipsnio 4 dalies antrosios įtraukos taikymo, nepažeidžiant šio straipsnio vientisumo.

57 Svarbu priminti, kad Reglamento 7 straipsnio 4 dalies b punktas leidžia tranzito kompetentingoms institucijoms pareikšti motyvuotus prieštaravimus dėl planuojamo vežimo, remiantis minėto straipsnio a punkto antrąja, trečiąja ir ketvirtąja įtraukomis, išskyrus minėtos nuostatos pirmąją ir penktąją įtraukas.

58 Reglamentas tranzito kompetentingoms institucijoms, priešingai nei siunčiančiosioms ir paskirties kompetentingoms institucijoms, nesuteikia teisės patikrinti, ar atliekos bus perdirbtos, kaip numatyta Direktyvoje, ir ar panaudojimas yra tinkamai pagrįstas ekonominiu ir ekologiniu požiūriu.

59 Šiame kontekste, kadangi remiantis Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto antrąja įtrauka kompetentingos institucijos gali pareikšti prieštaravimus dėl planuojamo vežimo, jei jis neatitinka nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų, Bendrijos teisės aktų leidėjas kiekviename vežimo etape nusprendė išsaugoti kiekvienos susijusios valstybės teisės normų, susijusių su šios valstybės teritorijoje esančiomis atliekomis, galiojimą. Taigi minėtos nuostatos, kurios reglamentuoja vežimą, apima tik operacijas, susijusias su šiuo vežimu, kai jos vykdomos atitinkamai kiekvienos susijusios kompetentingos institucijos teritorijoje. Iš to išplaukia, kad siunčiančiosios kompetentingos institucijos negali remtis minėtomis nuostatomis pareikšdamos prieštaravimą, susijusį su panaudojimo operacija paskirties valstybėje.

60 Esant šioms aplinkybėms į ketvirtą ir penktą klausimus reikia atsakyti taip: Reglamento 7 straipsnio 4 dalies a punkto antroji įtrauka turi būti aiškinama taip, kad siunčiančioji kompetentinga institucija negali remtis šiomis nuostatomis pareikšdama prieštaravimą dėl atliekų vežimo, pagrįstą aplinkybe, kad planuojamas panaudojimas neatitinka aplinkos apsaugos, viešosios tvarkos, visuomenės saugos ir sveikatos apsaugos nacionalinių įstatymų bei kitų teisės aktų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

61 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Bylinėjimosi išlaidos, patirtos Teisingumo Teismui pateikiant pastabas, nėra atlygintinos, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **1993 m. vasario 1 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 259/93 dėl atliekų vežimo Europos Bendrijos viduje, į Bendriją ir iš jos priežiūros ir kontrolės, iš dalies pakeisto 1998 m. gegužės 18 d. Komisijos sprendimu 98/368/EB ir 1999 m. lapkričio 24 d. Sprendimu 1999/816/EB, 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmoji įtrauka turi būti aiškinama taip, kad prieštaravimai dėl panaudojimui skirtų atliekų vežimo, kuriuos turi teisę pareikšti siunčiančioji ir paskirties kompetentingos institucijos, gali būti pagrįsti motyvais ne tik dėl paties atliekų vežimo kiekvienos kompetentingos institucijos teritorinės kompetencijos ribose, bet taip pat ir dėl su šiuo vežimu susijusios panaudojimo operacijos.**

2. **Reglamento Nr. 259/93, iš dalies pakeisto Sprendimais Nr. 98/368 ir 1999/816, 7 straipsnio 4 dalies a punkto pirmoji įtrauka turi būti aiškinama taip, kad siunčiančioji kompetentinga institucija, siekdama prieštarauti atliekų vežimui, vertindama planuojamą panaudojimo poveikį sveikatai ir aplinkai paskirties vietoje bei laikydamasi proporcingumo principo, gali**

remtis kriterijais, kurie, siekiant išvengti šio poveikio, taikomi atliekų panaudojimui siunčiančioje valstybėje, net kai šie kriterijai yra griežtesni nei taikomi paskirties valstybėje.

3. **Reglamento Nr. 259/93, iš dalies pakeisto Sprendimais Nr. 98/368 ir 1999/816, 7 straipsnio 4 dalies a punkto antroji įtrauka turi būti aiškinama taip, kad siunčiančioji kompetentinga institucija negali remtis šiomis nuostatomis pareikšdama prieštaravimą dėl atliekų vežimo, pagrįstą aplinkybe, kad planuojamas panaudojimas neatitinka aplinkos apsaugos, viešosios tvarkos, visuomenės saugos ir sveikatos apsaugos nacionalinių įstatymų bei kitų teisės aktų.**

Parašai.